

DEFLAȚIONISMUL ȘI PROBLEMA ENUNȚURILOR DESPRE VIITOR

PAULA POMPILIA TOMI

Universitatea Națională de Științe și Tehnologie Politehnică București

Deflationism and the Problem of Future-Tensed Statements. A deflationary theory of truth considers the concept to be trivially defined. Minimalism is a deflationary theory of truth proposed by Horwich (1998), which argues that all that can be said about truth can be expressed by the T-schema and its instances. However, the theory has its weak points. First, it cannot explain whether or how we can determine the truth value of future contingents. Secondly, it appears to face a similar issue concerning truth-bearers containing indexicals and demonstratives. The aim of this paper is to critically address these issues and argue that Horwich's proposal for applying minimalism to utterances solves the problem of truth-bearers that contain indexicals and demonstratives. However, the issue of future contingents remains unresolved and represents a weak point of the theory.

Keywords: truth, deflationism, minimalism, future contingents, contextualism.

Când vine vorba de teoriile adevărului, deseori acestea nu țin cont de raportarea în timp. Există teorii clasice – cum ar fi teoria adevărului corespondență – care consideră că unui enunț (*sentence*) i se atribuie o valoare de adevăr care nu va mai fi schimbată dacă faptele nu se modifică. Teoria adevărului coerență sau pragmatismul acceptă schimbări ale valorii de adevăr în funcție de sistemul de referință sau utilitatea enunțului. Deflaționismul cu privire la adevăr consideră adevărul ca fiind un concept care poate fi definit trivial și care nu exprimă o proprietate autentică. Printre cele mai cunoscute teorii deflaționiste se află și minimalismul propus de Paul Horwich. Minimalismul susține că tot ceea ce poate fi spus despre adevăr e epuizat de schema tarskiană și instanțele acesteia.

În ciuda faptului că minimalismul evită o serie din problemele teoriilor clasice cu privire la adevăr, acesta trebuie să ofere răspuns unor probleme comune tuturor teoriilor adevărului – cum ar fi paradoxurile semantice –, dar și unor probleme specifice doar acestor clase de teorii. În articolul de față, mă voi axa pe un anumit tip de enunțuri care ridică mari semne de întrebare pentru minimalism.

Există două tipuri principale de enunțuri care, la prima vedere, pot ridica probleme minimalismului. În primul rând, sunt propozițiile contingente viitoare, cum ar fi: „Măine va avea loc o bătălie navală”. În al doilea rând, ar fi enunțurile care sunt dependente de un context sau enunțuri care conțin termeni indexicali sau demonstrativi: „Există lapte în frigider”, „Mi-e frig”, „Astăzi plouă”. Intuiția comună este că schema

tarskiană nu funcționează pentru acești purtători de adevăr (*truth-bearers*) în același fel în care ar funcționa pentru „Zăpada este albă” sau „ $2+2=4$ ”. Deoarece, pare că toate aceste enunțuri sunt strâns legate de temporalitate, de momentul și contextul exact în care s-a pus problema atribuirii unei valori de adevăr pentru ele.

În cadrul acestui articol, voi prezenta succint punctele centrale ale minimalismului în prima secțiune. În cea de-a doua secțiune, voi analiza critic de ce tipurile de enunțuri deja menționate pot reprezenta o problemă pentru teoria minimalistă, analizând și răspunsul oferit de Horwich pentru rostirile (*utterances*) dependente de context.

1. MINIMALISMUL

Teoriile deflaționiste ale adevărului au apărut ca o posibilă alternativă pentru teoriile clasice ale adevărului. Având în vedere că teoriile clasice ale adevărului – teoria adevărului corespondență, teoria adevărului coerență și pragmatismul cu privire la adevăr – au pretenția de universalitate, ele au o serie de puncte slabe. Chiar dacă deflaționismul nu rezolvă per-se aceste puncte slabe ale teoriilor substantivale, reușește să le evite pe cele mai multe.

Ideea centrală a teoriilor deflaționiste este de a oferi o perspectivă asupra adevărului care să nu fie încărcată metafizic sau epistemologic. Dacă, pe de-o parte, teoriile clasice doresc să devoaleze o natură ascunsă a adevărului printr-un travaliu filosofic, deflaționiștii consideră că adevărul nu are o natură ascunsă, ba chiar mai mult, că nu are o natură – sau, dacă are una, aceasta este trivială. Printre teoriile deflaționiste care consideră că adevărul nu are o natură, se numără teoria adevărului redundanță¹, teoria prosentențială² a adevărului³. În tabăra celor care consideră că adevărul posedă o natură trivială se numără minimalismul lui Horwich⁴.

Conform lui Horwich, tot ceea ce poate fi spus despre adevăr constă în schema tarskiană și instanțele acesteia. Mai exact:

T-schema: p este adevărată dacă și numai dacă p⁵.

Teoriile deflaționiste susțin trei idei centrale. Prima este teza epuizării – potrivit căreia conceptul⁶ de adevăr este epuizat printr-o definiție trivială. A doua

¹ F. P. Ramsey, „Facts and Propositions”, în *Aristotelian Society Supplementary*, Vol. 7, 1927, pp. 34–51.

² The prosentential theory of truth.

³ Dorothy Grover, Joseph L. Camp Jr., Nuel D. Belnap Jr., „A Prosentential Theory of Truth”, în *Philosophical Studies: An International Journal for Philosophy in the Analytic Tradition*, Vol. 27, No 2 (Feb. 1975), pp. 73–125.

⁴ Paul Horwich, *Truth*, ediția a doua, Oxford, Oxford University Press, 1998.

⁵ În cadrul teoriei tarskiene există o distincție clară între limbaj-obiect și meta-limbaj. Având în vedere că Horwich extinde schema tarskiană la limbajul natural, distincția este mai estompată. Enunțurile (*sentences*) reprezintă principalul purtător de adevăr (*truth-bearer*) pentru Tarski, pe de altă parte, Horwich jonglează cu mai mulți – axându-se pe judecăți (*propositions*).

este teza conform căreia adevărul reprezintă o unealtă logică sau expresivă, fără a avea o altă funcție. A treia este teza prin care se stipulează că adevărul nu reprezintă o proprietate autentică.

Minimalismul susține că singura funcție a adevărului este aceea de a face posibilă exprimarea unor generalizări care nu ar fi formulabile fără ajutorul acestui predicat. Mai exact, singurul scop al adevărului este simplificarea expresivă, ajutând la scurtarea unor formulări – spre exemplu, la scurtarea și exprimarea unor conjuncții sau disjuncții infinite. Spre exemplu, legea terțului exclus este formulabilă datorită predicatului adevărului, pornind de la instanțe ale acesteia. Având în vedere funcția predicatului adevărului în cadrul limbajului, acesta nu poate fi eliminat dintr-un limbaj fără a fi diminuată puterea expresivă a respectivului limbaj.

Teoriei minimaliste i s-ar putea imputa că este mult prea slabă pentru a putea fi considerată valoroasă din punct de vedere filosofic. Horwich nu este de acord, menționând că:

[...] teza noastră este că e posibil să explicăm toate faptele care implică adevărul pe baza teoriei minimale. [...] majoritatea faptelor interesante care trebuie explicate privesc relațiile dintre adevăr și alte chestiuni; iar în astfel de cazuri este perfect legitim să recurgem la teorii despre aceste alte chestiuni și să nu ne așteptăm ca întreagă muncă explicativă să fie realizată de teoria adevărului luată în mod izolat. Atunci când acest punct metodologic este avut în vedere, devine plauzibil să presupunem că sarcinile explicative ale unei teorii a adevărului pot fi îndeplinite de teoria minimală.⁷

Prin urmare, în această situație, minimalismul, alături de perspective cu privire la alte noțiuni, ar putea explica toate faptele cu privire la adevăr. Trebuie menționat că, dacă dorim să adoptăm o teorie deflaționistă cu privire la un concept semantic, vom fi obligați să fim deflaționiști cu privire la toate noțiunile semantice, pentru a ne păstra coerența. Prin urmare, adoptând minimalismul cu privire la adevăr, vom avea nevoie de o teorie deflaționistă și pentru semnificație (*meaning*), referință și alte noțiuni semantice.

Judecățile (*propositions*) reprezintă, așa cum am menționat deja, principalii purtători de adevăr (*truth-bearers*) pentru minimalism. Horwich nu neagă faptul că rostirilor (*utterances*), atitudinilor mentale și altor tipuri de entități le-ar putea fi asignată o valoare de adevăr. Judecățile sunt independente de un anumit limbaj. Acesta ar putea fi unul dintre motivele pentru care Horwich le preferă în detrimentul enunțurilor. O teorie a adevărului este deseori aplicată unui limbaj anume. Spre exemplu, o persoană care nu vorbește limba română, dar care cunoaște schema tarskiană ar putea să o aplice enunțurilor din limba română. Persoana ar ști că schema reprezintă un adevăr, dar nu ar ști *ce* adevăr exprimă, exceptând situația în care i s-ar oferi o

⁶ Deseori deflaționiștii – precum Horwich – susțin că teoria vizează atât conceptul, cât și predicatul adevărului. Spre exemplu, minimalismul oferă o semnificație și o funcție pentru predicatul adevărului, iar prin aceasta oferă și o înțelegere elementară a conceptului.

⁷ Paul Horwich, *op. cit.*, pp. 6–7.

traducere⁸. În această situație, persoana ar realiza o aplicare corectă a schemei tarskiene, dar nu ar cunoaște semnificația (*meaning*) purtătorului de adevăr.

Există o particularitate a minimalismului care nu se regăsește în cadrul altor teorii deflaționiste. Minimalismul nu neagă intuiția corespondentistă (*correspondence intuition*), adică ideea că tindem să considerăm că adevărurile corespund realității. Chiar mai mult, minimalismul își dorește să fie compatibil cu o astfel de intuiție. Conform lui Horwich⁹, teoria adevărului corespondență are două teze centrale:

(A) Adevărurile corespund realității.

(B) Această corespondență reprezintă esența adevărului.

Minimalismul respinge vehement a doua teză, dar nu și pe prima. Această intuiție corespondentistă exprimă faptul că purtătorii de adevăr (*truth-bearers*) și *truthmakers* sunt legați, mai exact, că adevărul unui purtător de adevăr nu este asignat arbitrar – cel puțin nu în majoritatea cazurilor. Cu toate acestea, corespondența dintre cele două entități nu reprezintă esența adevărului sau natura ascunsă a acestuia. Adevărul nu trebuie definit prin apelul la această corespondență. Intuiția corespondentistă e mai degrabă o intuiție comună, care nu face parte din nucleul minimalismului, dar care poate fi adăugată fără a distruge coerența teoriei.

În ciuda faptului că minimalismul are o serie de puncte slabe, rămâne o teorie filosofică de real interes, deoarece oferă o perspectivă asupra adevărului care nu doar că este neutră din punct de vedere metafizic și epistemologic, dar este și ușor de implementat ca bază pentru diferite viziuni și scopuri filosofice.

În principal, o teorie filosofică a unui anumit concept dorește să epuizeze faptele cu privire la acel concept, adică să ofere explicații pentru fiecare tip de astfel de fapt. Pretenția de universalitate a teoriilor adevărului reprezintă unul dintre punctele nevralgice ale acestor teorii. Minimalismul reușește să explice o gamă vastă de tipuri de purtători de adevăr, dar pare că are probleme cu enunțurile care privesc viitorul sau cele care sunt strâns legate de timp și context.

2. CONTEXTUALISM, VIITOR CONTINGENT ȘI MINIMALISM

Când vine vorba de enunțuri care exprimă evenimente viitoare contingente, multe dintre teoriile adevărului se blochează. Există enunțuri precum:

(BN) Mâine va avea loc o bătălie navală.

Pentru a analiza aceste enunțuri trebuie să asumăm, pentru început, intuiția corespondentistă menționată de Horwich. Astfel, vom accepta că există o legătură

⁸ Mircea Dumitru, „Oferă orice teorie a adevărului o teorie a înțelesului? O evaluare critică a programului lui D. Davidson”, în Crizantema Joja, Călin Candiescu (coord.), *Probleme de logică*, vol. 11, București, Editura Academiei Române, 2004, pp. 140–153.

⁹ Paul Horwich, *op. cit.*, p. 116.

între fapte și purtătorii de adevăr (*truth-bearers*). Nu este necesar să asumăm și adoptăm adevărul corespondență. Este suficientă asumarea intuiției corespondentiste și a faptului că lumea este indeterminată în mod obiectiv¹⁰.

MacFarlane consideră cea de a doua asumție – că lumea este indeterminată în mod obiectiv – ca fiind necesară, dar nu cred că e cazul. Putem asuma că evoluția și viitorul lumii sunt determinate, dar că noi nu avem acces la această cunoaștere¹¹. O formă de epistemism (*epistemicism*) de acest tip ar putea oferi un răspuns la întrebările pe care le voi ridica în această secțiune din perspectiva adevărului corespondență, dar nu și din perspectivă minimalistă. Dacă acceptăm teoria adevărului corespondență, am putea afirma că, deși ca *type* (BN) are o valoare de adevăr bine determinată, tokenul la care noi avem acces nu are o valoare de adevăr, deoarece nu cunoaștem viitorul. Un minimalist nu acceptă că natura adevărului constă în corespondența cu realitatea, prin urmare, nu poate oferi un astfel de răspuns.

Când vine vorba de enunțurile contingente viitoare, ne blocăm în momentul în care încercăm să le atribuim o valoare de adevăr. Există, conform lui MacFarlane¹², două ipoteze de bun simț care, cel puțin la prima vedere, sunt inconsistente. O primă ipoteză ar fi să considerăm că enunțul nu este nici adevărat și nici fals – intuiția indeterminării¹³. Cea de a doua ipoteză e să considerăm că enunțul are o valoare de adevăr bine determinată, dar că aceasta nu poate fi cunoscută încă – intuiția determinării¹⁴.

Intuiția indeterminării presupune că într-un moment m_0 există două posibilități alternative ale unui eveniment viitor. Luând (BN), va exista un viitor posibil h_1 în care are loc o bătălie navală, deci (BN) devine adevărată; respectiv, un viitor posibil h_2 în care nu are loc nicio bătălie navală, deci (BN) devine falsă. Este important de menționat că: „Aceste istorii alternative sunt ambele posibilități obiective, nu doar epistemice. Nu e vorba că noi nu cunoaștem dacă va avea loc sau nu o bătălie navală, sau că nu putem cunoaște acest lucru, ci că ambele evenimente sunt posibilități reale.”¹⁵

Conform acestei intuiții, nu putem atribui nicio valoare de adevăr enunțurilor contingente viitoare. Din punct de vedere formal, intuiția indeterminării poate fi redată prin introducerea unei a treia valori de adevăr pentru astfel de enunțuri – cum ar fi „nedeterminat”. Astfel, nu vom mai opera în cadrul logicii bivalente, doar cu două valori de adevăr („adevărat” și „fals”), ci cu trei valori de adevăr.

¹⁰ John MacFarlane, „Future Contingents and Relative Truth”, în *The Philosophical Quarterly*, Vol. 53, No. 212, Iulie 2003, p. 321.

¹¹ Acceptarea determinismului lumii este compatibilă cu ceea ce MacFarlane numește intuiția determinării în ceea ce privește enunțurile contingente viitoare.

¹² John MacFarlane, *op. cit.*

¹³ *Ibidem*, p. 321.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ *Ibidem*, p. 323.

O astfel de alternativă ar fi logica trivalentă tare a lui Kleene (*Kleene's strong three-valued logic*). O disjuncție este adevărată dacă și numai dacă cel puțin un disjunct este adevărat și falsă dacă ambii disjuncti sunt falși, respectiv, nedeterminată dacă și numai dacă cel puțin un disjunct este nedeterminat și celălalt fals. O conjuncție este adevărată dacă și numai dacă amândoi conjuncții sunt adevărați și falsă dacă și numai dacă cel puțin unul e fals, respectiv, nedeterminată dacă cel puțin un conjunct este nedeterminat și celălalt este adevărat. Ceilalți operatori pot fi definiți pe baza conjuncției, disjuncției și negației. În cazul cuantificatorilor, cel universal este fals dacă și numai dacă cel puțin o instanță este falsă, nedeterminat dacă și numai dacă cel puțin o instanță este nedeterminată și niciuna nu este falsă. Pe de altă parte, cuantificatorul existențial este adevărat dacă și numai dacă cel puțin o instanță este adevărată și nedeterminat dacă și numai dacă cel puțin o instanță este nedeterminată și niciuna adevărată.

O altă variantă de logică trivalentă este varianta slabă a logicii trivalente a lui Kleene (*Kleene's weak three-valued logic*). Cea de a treia valoare de adevăr este „contagioasă”, mai exact dacă o variabilă propozițională este nedeterminată, întreaga formulă va fi nedeterminată, independent de operatori sau de valorile de adevăr ale celorlalte variabile propoziționale.

Lukasiewicz¹⁶ este cel care propune introducerea unei valori de adevăr pentru enunțurile contingente viitoare. Putem folosi U pentru cea de a treia valoare de adevăr introdusă de Lukasiewicz. Negația unui enunț contingent viitor este la rândul său un enunț contingent viitor, adică $\neg U = U$. Dacă un conjunct este U, atunci conjuncția va fi U dacă și numai dacă celălalt conjunct nu este adevărat. Partea interesantă este în cadrul condiționalului. Dacă (BN) – un contingent viitor – devine consecvent în cadrul unui condițional, atunci, dacă antecedentul este fals, condiționalul este adevărat. Pe de altă parte, dacă (BN) devine antecedent, atunci, dacă consecventul este adevărat, condiționalul este adevărat. Dacă antecedentul este adevărat și consecventul este un enunț viitor contingent, atunci condiționalul va fi U. Dacă antecedentul este un enunț viitor contingent și consecventul e fals, atunci condiționalul va fi, la rândul său, U. În cazul în care și antecedentul și consecventul sunt U, atunci condiționalul va fi adevărat.^{17 18}

Logica adoptată de Lukasiewicz are consecințe care pot fi puse sub semnul întrebării. De exemplu, (LTE-BN) „Mâine va avea loc o bătălie navală sau mâine nu va avea loc o bătălie navală” va fi U. Dar aceste consecințe sunt imposibil de evitat, având în vedere că nu se mai respectă principiul bivalenței.

În ceea ce privește intuiția determinării, aceasta stipulează că putem stabili o valoare de adevăr unui enunț contingent viitor după ce acesta a fost realizat.

¹⁶ Jan Łukasiewicz, *Selected Works*, edited by L. Borkowski, Amsterdam, North-Holland and Warsaw, PWN, 1970, pp. 87–88.

¹⁷ Jan Łukasiewicz, *op. cit.*, pp. 87–88.

¹⁸ Open Logic Project, *Open logic Text*, 2025, <https://builds.openlogicproject.org/content/many-valued-logic/many-valued-logic.pdf>

Mai exact, nu vom putea stabili o valoare de adevăr pentru (BN) astăzi, dar mâine, când vom putea observa dacă de facto a avut loc sau nu o bătălie navală, vom putea cu ușurință să asignăm o valoare de adevăr enunțului. Mai exact, în ciuda faptului că nu avem acces la cunoașterea valorii de adevăr a unui enunț contingent viitor înainte de realizarea respectivului eveniment viitor, putem stipula că din multitudinea de posibilități metafizice, una se va actualiza. Limitările noastre epistemice implică faptul că nu suntem capabili să cunoaștem care din aceste posibilități va fi cea actualizată, cea care va deveni realitate.

MacFarlane susține, însă, că aceste două intuiții diametral opuse nu sunt inconsistente. Dacă relativizăm timpul evaluării unui enunț, atunci am putea susține atât intuiția indeterminării, cât și pe cea a determinării. Să revenim la exemplul anterior, în care (BN) este o rostire care se produce la m_0 . Putem presupune că la m_1 chiar are loc o bătălie navală, iar într-o lume posibilă, sau într-o altă istorie, la m_2 nu se produce nicio bătălie navală (iar m_1 nu există pe acea axă a timpului). Astfel, conform perspectivei lui MacFarlane, la m_0 , (BN) va fi nedeterminată, la m_1 va fi adevărată și la m_2 va fi falsă¹⁹. Pentru a putea realiza acest lucru este necesar să relativizăm adevărul. Adevărul va fi astfel relativ la contextul în care o rostire este evaluată, iar adevărul unui enunț va fi relativ atât la contextul evaluării, cât și la contextul rostirii.

În funcție de preferințele filosofice, oricare din cele trei alternative deja menționate ar putea fi implementată, dar nu în cadrul unei teorii deflaționiste. În primul rând, minimalismul nu ar avea resursele teoretice necesare pentru a explica introducerea celei de a treia valori de adevăr pentru enunțurile contingente viitoare. Pentru a realiza acest lucru pare că e necesar să apeleze la semnificație (*meaning*), ceea ce un deflaționist nu poate face. Un deflaționist – și implicit un minimalist – nu poate folosi alți termeni semantici pentru a explica adevărul, deoarece s-ar produce un cerc vicios. Horwich, spre exemplu, poate, cel mult, să asume semnificația propozițiilor cărora le aplică schema tarskiană, dar nu poate folosi semnificația în explicarea conceptului de adevăr. În al doilea rând, Horwich refuză să renunțe la bivalentă – cu riscul de a-și distruge propria teorie. Bivalența reprezintă un punct central în cadrul minimalismului, Horwich refuzând să introducă o a treia valoare de adevăr pentru a scăpa de paradoxurile semantice – cum ar fi paradoxul mincinosului. Dacă refuzul persistă în fața unor propoziții care pot distruge coerența teoriei, cu atât mai mult putem asuma că va rămâne neclintit și în fața unor enunțuri care, cel mult, par să știrbească pretenția de universalitate a minimalismului. Prin urmare, este evident că intuiția indeterminării nu poate fi o alternativă pentru un minimalist, mai ales pentru că-i lipsește aparatul terminologic necesar pentru a explica statutul special al enunțurilor contingente viitoare.

În ceea ce privește cea de-a doua alternativă – intuiția determinării – aceasta este și mai problematică pentru un minimalist. Intuiția determinării presupune o distincție epistemologică între adevăruri pe care le putem cunoaște și cele pe care

¹⁹ John MacFarlane, *op. cit.*, p. 327.

nu le putem cunoaște sau cele care nu sunt actualizate. Există două aspecte ale acestei perspective care sunt intangibile din punct de vedere minimalist. În primul rând, legarea conceptului de adevăr de epistemologie. Independența adevărului față de epistemologie este una dintre tezele centrale ale minimalismului. Conceptul adevărului trebuie să fie definibil în mod trivial, deci, acesta nu poate fi legat de cunoaștere. În al doilea rând, intuiția determinării asumă o formă de corespondență destul de puternică, deoarece acceptă că există o corelație între evenimente, fapte și entitățile cărora li se poate atribui o valoare de adevăr, mai exact, există porțiuni de realitate care sunt *truthmakers* și există purtători de adevăr (*truth-bearers*), iar cele două entități sunt interconectate, în sensul în care porțiunile din realitate determină valoarea de adevăr a celor din urmă. Independența conceptului de adevăr față de orice implicații metafizice reprezintă a doua teză centrală a deflaționiștilor. Prin urmare, cea de a doua alternativă este incompatibilă cu principiile de bază ale minimalismului.

Având în vedere că a treia alternativă le reunește pe primele două, este evident că nici aceasta nu reprezintă o opțiune valabilă pentru minimalism. Prin urmare, enunțurile contingente viitoare nu au o soluție în cadrul teoriei minimaliste.

Rostirile (*utterances*) conțin deseori termeni indexicali sau demonstrativi sau sunt relative la un context bine determinat. Urmând exemplul lui Whiting²⁰:

(FR) Este lapte în frigider.

Poate avea sensuri total diferite în funcție de un anumit context. Dacă cineva dorește lapte pentru o cafea și oferim (FR) ca răspuns, persoana se așteaptă să găsească o cutie cu lapte în frigider. Pe de altă parte, dacă cineva întreabă dacă frigiderul e curat și oferim (FR) ca răspuns, cel mai probabil ar însemna că există lapte vărsat în frigider. Având în vedere că în cazul rostirilor nu putem oferi un principiu de generalizare aplicabil universal, singura variantă ar fi să acceptăm că acestea sunt direct dependente de un context foarte bine determinat.

O situație similară, dar mult mai evidentă, apare și în cazul enunțurilor care conțin termeni indexicali: „eu”, „ea”, „aici”, „astăzi” și așa mai departe. Este evident că acești termeni au sens doar într-un anumit context și că sensul acestora poate să difere total de la o situație la alta. Totuși, ambiguitatea și contextualitatea nu sunt cu necesitate restrânse doar la indexicali și demonstrativi. Conform lui Horwich, „majoritatea numelor, predicatelor și cuantificatorilor pot de asemenea să fie construiți în moduri diferite variate”²¹.

Aceste tipuri de enunțuri, la prima vedere, ar părea că sunt problematice pentru minimalism. Cu toate acestea, Horwich oferă o perspectivă minimalistă pentru rostiri (*utterances*). Acesta acceptă că rostirile au valori diferite de adevăr în funcție de circumstanțe și în funcție de semnificația acestora²². Prin urmare, ar fi greșit să aplicăm schema tarskiană astfel:

²⁰ Daniel Whiting, „Leave Truth Alone: On Deflationism and Contextualism”, în *European Journal of Philosophy*, vol. 19, no. 4, 2010, pp. 607–624.

²¹ Paul Horwich, *op. cit.*, p. 100.

²² *Ibidem*, p. 98.

(T-h) *Toate* rostirile de tipul „Mi-e foame acum” sunt adevărate dacă și numai dacă *mi-e foame acum*²³.

Pentru a ajunge la o formulare a aplicării schemei tarskiene care să funcționeze și pentru rostiri, Horwich introduce restricția ca: „modul în care ‘*p*’ este construit când *este menționat* în partea stângă să fie la fel ca modul în care e construit când *e utilizat* în partea dreaptă”²⁴. Strategia lui Horwich este să introducă o teorie a semnificației (*meaning*) bazată pe utilizare – *meaning is use*. Spre exemplu, el introduce o notație care va selecta un tip de expresii nu doar pe bază sintactică, ci și apelând la semnificație. Mai exact, *pisică* va selecta cuvintele-tip care au o anumită formă și o anumită semnificație. În unele situații, vor exista ambiguități, cum ar fi în cazul lui *bancă* sau *mi-e foame* care pot avea semnificații diferite. Prin urmare, în această situație am putea accepta că:

(D) $(u \in *p*) \rightarrow (u \text{ este adevărat dacă și numai dacă } p)$ ²⁵

Problema cu această formulare este că nu ia în considerare expresiile din limbi străine, prin urmare, Horwich are nevoie să introducă și noțiunea de interpretare. În această situație, interpretarea va ține cont de traducere, dar și de ajustarea contextuală²⁶. Se ajunge astfel la:

(DT) $(\text{Int}(u) \in *p*) \rightarrow (u \text{ este adevărat dacă și numai dacă } p)$ ²⁷

Prin urmare, chiar dacă pornește de la adevărul judecăților – ca principali purtători de adevăr – Horwich reușește să extindă minimalismul la rostiri și opinii. El consideră acest pas necesar, deoarece există o legătură strânsă între aceștia din urmă și judecăți²⁸.

Soluția propusă de Horwich salvează teoria de problemele ridicate de utilizarea termenilor indexicali și demonstrativi. În ciuda faptului că teoria minimalistă are nevoie de un aparat teoretic mai amplu pentru a explica adevărul pentru acești purtători de adevăr secundari, reușește să mențină ideile de bază ale unei teorii deflaționiste. Este evident că apelul la semnificație este imperios necesar, având în vedere că nu se mai discută despre judecăți, ci despre entități lingvistice dependente de context. Cu toate acestea, relația dintre judecăți și rostiri, respectiv, opinii, este una strâns legată de semnificație și nu poate fi explicată fără a apela la acest concept. Horwich propune o teorie a semnificației deflaționistă, astfel încât să păstreze coerența sistemului.

Cu toate acestea, soluția nu poate fi extinsă și pentru enunțurile care exprimă viitorul contingent. Acestea nu sunt dependente de context în sensul lui Horwich, ci sunt dependente de timp și de realizarea lor, iar minimalismul nu poate folosi semnificația în acest punct. Prin urmare, acest tip de enunț rămâne o problemă pentru teoria minimalistă și reușește să-i știrbească din universalitate.

²³ *Ibidem*.

²⁴ *Ibidem*, p. 99.

²⁵ *Ibidem*, p. 100.

²⁶ *Ibidem*.

²⁷ *Ibidem*, p. 101.

²⁸ *Ibidem*, p. 102.

